

11 EYLÜL ABD, DÜNYA'DA İNSAN HAKLARI YAVUZ ÖNEN TİHV Başkanı

11 Eylül'de ABD'nin New York (İkiz Kulelere), Washington (Pentagon'a) ve Pennsylvania kentlerine yapılan saldırı çoğunluğu Amerikalı 60 ülke yurttaşı yaklaşık 3000 kişinin ölümüne yolaçtı ve çevrede büyük yıkım yarattı. TİHV olarak bu insanlık suçu oluşturan terör eylemine, bir açıklama yaparak tepki gösterdik.. Bu trajik olaylarda yaşamını yitirenlerin ailelerine ABD'nin Ankara Büyükelçisi ve bazı sivil toplum kuruluşları aracılığıyla başsağlığı diledik, acıları paylaştık. Sorumluların yargılanmasını da uluslararası yargı kurumlarına bırakılmasını, bu eylemin yeni ölümlere yol açacak askeri yöntemlere başvurulmasının gerekçesi yapılmamasını önerdik. Açıklamamızın üçüncü noktası da terörle mücadele adı altında uluslararası ve ulusal düzeyde alınacak önlemlerin temel hak ve özgürlükleri kısıtlamaması gerektiğini dile getiriyordu. Ancak olayın dehşet verici görüntü ve sonuçları özellikle Kuzey Amerika, Avrupa ve diğer bazı ülke halklarını korku öfke ve intikam duygularıyla yükledi. Benzeri muhtemel terör eylemlerine karşı güvenliğin sağlanmasının öncelikli ulusal görev haline geldiği güçlü bir medya desteği ile Amerikan ve dünya kamuoyuna kabul ettirildi. ABD'de Kanada'da Batı Avrupa'da Asya ve Afrika'nın bazı yörelerinde insanlar kimlikleri nedeniyle hedef haline geldiler. Müslümanlara, Araplara, Sikh'lere ve camilere yönelik ırkçı saldırılar oldu. Bir kez daha barışçı ve adil olma eğilimi değil, şiddet kullanımı, güçlülerin hesapları ve çıkarları dünyaya egemen oldu.

ABD müttefikleriyle birlikte Başkan Bush'un açıkladığı 'terörizmle mücadelenin bir parçası olarak Afganistan'a B-52 lerle ve salkım bombaları atarak 'halı bombardımanı' seferlerine başladı. Dengesiz ve aşırı güç kullanılarak başlatılan bu savaşta sayısı kesin bilinmeyen Afganlı öldürüldü ya da yaralandı, evleri mal ve mülkleri yıkıldı. Mezar-el Şerif'te 200 den fazla Taliban esiri Kuzey İttifakının kontrolü altındaki bölgede ABD ve Birleşik Krallık kuvvetlerinin de huzurunda öldürüldü. Bu olaylar uluslararası insani hukuk ihlallerinin yaşandığına dair çarpıcı örnekleri oluştuyordu.

BİR DAHA ASLA!

Milyonlarca insanın ölümüne sakat kalmasına, ailelerin parçalanmasına, zorunlu göçe kasaba ve şehirlerin yıkılmasına çevre tahribine yol açan ikinci dünya savaşı sonrasında savaşı yaşayanlarca bir slogan geliştirilmişti: BİR DAHA ASLA! Bu slogan savaşın yarattığı şiddete tahribata yıkıma ölüm ve acılara insanlık adına hayır demekti. Bu nedenle, 1945 yılında San Fransisco kentinde bir araya gelen hükümetler, halkları adına;

- Bir insan yaşamında iki kez insanlığa eşi görülmedik acılar yaşatan savaş felaketinden gelecek kuşakları korumaya, ve
- Temel insan haklarına,insan kişiliğinin onur ve değerine, erkeklerle kadınların ve büyük uluslarla küçük ulusların hak eşitliğine olan inancı yinelemeye,
- Adaletin korunması ve anlaşmalardan ve uluslararası hukukun öteki kaynaklarından doğan yükümlülöklere saygı gösterilmesi için gerekli koşulları oluşturmaya,
- Daha geniş bir özgürlük içinde toplumsal ilerlemeyi ve daha iyi bir yaşam düzeyini sağlamaya, ve bu amaçlarla, kararlı olarak BM antlaşmasını kabul etmiş ve BM adıyla uluslararası bir örgüt kurmuştur.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 1948 yılında BM Genel Kurulunda aynı nedenle kabul edilmiştir. Bu, Bildirgenin başlangıç bölümünde;

- İnsanlık ailesinin tüm üyelerinin niteliğindeki onuru ve eşit ve ayrılmaz haklarını tanımının dünyada özgürlük, adalet ve barışın temeli olduğunu,
- İnsan haklarını göz ardı ederek hor görmenin insanlık vicdanını yaralayan barbarca eylemlerle sonuçlandığını ve insanlığın söz ve inanç özgürlüğüyle korku ve yokluktan arınma özgürlüğünden yararlanacağı bir dünyanın herkesin en yüksek beklentisi olduğunu ilan edilmiş bulunduğunu,
- İnsanın zorbalık ve baskıya karşı son bir yol olarak ayaklanmaya başvurmak zorunda bırakılmaması için, insan haklarının hukuk düzeniyle korunması gerektiğini,
- Uluslararası dostça ilişkiler geliştirmeyi özendirmenin temel olduğunu, kabul etmek demektir.

Tüm dünya ABD deki felaketin sorumlularının kim olabileceğini tartışırken Başkan George W. Bush ve yönetimi, geçen yüzyılın iki dünya savaşının felaketlerini ve ‘Bir daha asla’ çığlığının evrensel değerini gözardı etti. Yukarıda başlangıç bölümlerinden bazı alıntılar yaptığım uluslararası sözleşmeleri uzlaşmaları ve ‘uluslararası hukuk kurallarını’ bir kenara itti ve düğmeye basarak adeta yeni bir dünya savaşı başlattı.

ABD, TERÖRİZME KARŞI ULUSLARARASI SAVAŞ

ABD, kendisine yönelik 11 eylül saldırılarının dışarıdan yapılmış olduğunu ilan ederek NATO sözleşmesinin, müttefik devletlerin ortak hareket etmelerini öngören 5. Maddesini uygulamaya koydu, BM den meşru müdafaa durumunda olduğunu onayını aldı. Usame Bin Ladin’i de bu eylemin düzenleyicisi olarak ilan etti, bulduğunu ileri sürdüğü kanıtlara dayanarak El Kaide ve Taliban yönetimi de suç ortağıdır dedi. ABD Aralık 2001 de Afganistan’ı bombaladı, Afgan Kuzey İttifakı ile işbirliği yaparak Taliban’ı iktidardan uzaklaştırdı. BM, Almanya’nın başkenti Bonn’da Bad Godesberg’te konferans örgütleyerek geçici bir yönetim oluşturma sürecini örgütledi. Bu Küresel Savaş ve Küresel Ohal sürecinde ABD Başkanı George Bush dünyanın egemeni, sorumlu ve yetkili lideri imajı ile hareket etti. Dünyayı ABD ve onun lideri yönetir oldu.

Bu yeni yönetim tarzıyla BM işlevsizleştirildi. Dünya 1946 öncesi koşullarına geri götürüldü. Bu yeni durumda ABD, terörizmle uluslararası mücadele savaşının başladığını, terörle mücadele stratejisi kapsamında yeni bir düzen kurulduğunu tüm dünyaya kabul ettirdi. Afganistan ile birlikte, Filipinler’de (Ebu Sayyaf müslüman gerillalarına karşı), Yemen’de (El Kaide’ye yardım ettikleri gerekçesiyle bazı aşiretlere karşı), Somali’de (muhalif bazı gruplara karşı) askeri müdahaleler oldu. George Bush tarafından Şer Ekseni olarak nitelenen Irak, İran, Kuzey Kore de hedef seçilen ülkeler listesine yazıldı. ABD Dışişleri Bakanı Donald Rumsfeld 9 Haziran 2002 tarihinde Küveyt’te Camp Doha üssünde Amerikan askerlerine hitab ederken kitlesel imha silahlarına sahip olan ya da geliştiren devletleri de terörist olarak tanımladı. ABD 11 Eylül saldırısından hemen sonra, müttefiki ülkelere de bu strateji içinde nasıl yer alacakları ve bu çerçevede kendi üzerlerine ne gibi görevler düştüğü konularında karar verme görevi ile karşı karşıya bulunduklarını hatırlattı. Öyle bir dil ve tarz kullanıldı ki, ABD’nin yanında yer almayan ülkeler terörizmi desteklemiş olacaklardı. Müttefik konumundaki tüm ülkeler bu dile ve tarza tam olarak katılmamalarına rağmen bu yaklaşımı kabul etmiş ve Terörle Mücadele Stratejisini politik ve askeri olarak desteklemişlerdir. Türkiye bu stratejiye uyum sağlamada ivedi ve kararlı bir tavır sergilemiştir. Başbakan Ecevit, ABD’nin elindeki belgeleri görmeden, Afganistan’a askeri müdahale için, ‘ABD yönetimi kanıtları yeterli buluyorsa bu bizim için de geçerlidir’ diyerek yeterli saymış ve bu destekçi tavrı açıkça ifade etmiştir.

Bundan sonra hangi ülkeye müdahale edileceği ve savaşın dünyanın hangi bölgelerine yayılacağı kararı da aynı odak tarafından verilecektir. Diğer ülkelere de bu mücadelede ABD’ye nasıl katkı sağlayacağını belirlemek görevi düşmektedir.

GÜVENLİK VE İNSAN HAKLARI

Tüm dünya bir güvensizlik duygusu ve yeni şiddet korkusunu yaşarken hükümetler de geniş yasal vb önlemler almaya başladı. Yasalara yeni suç tanımları eklendi. Bazı kuruluşlar kapatıldı, varlıklarına el konuldu. Sivil haklar engellendi, insan hakları ihlallerine karşı tavır alma zayıfladı. ‘Terörizm’ tanımı yaygınlaştı ve tehlikeli bir şekilde genişledi. Güney Kore’de ‘Terörle Mücadele’ yasa önerisi hazırlandı.Ürdün’de Ceza Yasası değiştirildi ‘terörizm ‘ tanımı geniş tutuldu, düşünce özgürlüğü alanı kısıtlanarak, ölüm cezasına kadar varan çok geniş bir cezalandırma düzenlendi. Hindistan’da ‘Terörizmi Önleme Kararnamesi’ polise, siyasileri herhangi bir gerekçe ve mahkeme kararı olmaksızın altı aydan fazla bir süre tutuklama yetkisi veriyor. Hükümet ve ordu görevlilerine, terörle mücadele sırasında olacak ihlallere karşı koruma önlemleri düzenlendi.

ABD, yabancı uyrukluları belirlenmemiş sürelerle tutuklamak, onları sınır dışı etmek ve adil yargılanma temel hakkına aykırı askeri komisyonlar tarafından yargılamak üzere yasal düzenlemeler yaptı.Birleşik Krallık Hükümeti, AİHS’nin 5. Maddesini yürürlüğe koyarak ve yabancı uyrukluları suç atımı ve yargılama olmaksızın süresiz olarak tutuklama yetkisini yasalaştırdı.

Teröre karşı savaş çağrısını siyasi muhaliflerini yok etme çatışması içinde olan iki ülke hemen destekledi. Askeri birlikleri Çeçenya’da pek çok insan hakları ihlallerine neden olan Rusya ile Uygur Otonom Bölgesinde muhalif Uygurlulara karşı şiddet uygulayan Çin bu iki önemli ülkeyi oluşturunyor..

GÖÇMENLERE KARŞI ÖNLEMLER

11 Eylül’den sonra göçmenler de terörist muamelesi gördü. Gelişmiş ülke hükümetleri göçmen ve iltica politikalarında kısıtlayıcı önlemler üzerinde yoğunlaşmaya başladı. Avrupa’da bir milyon kadar kaçak göçmen yaşıyor. Bu nüfus, bulundukları ülke ekonomisinin büyümesine ve o toplumların refah seviyesinin yükselmesine önemli katkılar sağlayan kaçak ve ucuz işgücü demektir. Durum böyle iken kaçak göçmenlere karşı politika değişikliğinin nedeni artık gelişmiş ülkelerde niteliksiz el emeğine olan ihtiyacın giderek azalmasıdır. Bunların dörtüzyüz bine yakını iltica talebinde bulunmuş vaziyette. Bu talebin yarısı da Almanya ve Hollanda’dan. İngiltere ABD ve Kanada’ya geçmeyi planlayanların tercih ettiği ülke durumunda. İngiltere bu nedenle Fransa’daki bir mülteci kampının kapatılmasını istiyor. Bu konuları görüşmek üzere 15 AB üyesi ülke İçişleri Bakanı Roma’da 30 Mayıs 2002 günü toplandı. Gündem; Üçüncü Dünya Ülkesi çıkışlı göçmen dalgasını denetim altına almak ve bu dalgayı kurutmak, kaçak geçişleri, sorumluları ve geçiş yolu üzerindeki ülkeleri cezalandırmak. Gizli ilticaya ve onu örgütleyen mafyaya karşı kararlı mücadele geliştirmek. Bu amaçla, sınırlarda ortak polis gücü oluşturmak, mevzuatı uyumlaştırmak üzere yeni bir dönem başlatmak. 21-22 Haziranda İspanya’nın Sevilla kentinde yapılacak Avrupa Zirvesi toplantısında bu konuda kararlar alınacak. Bu kararlar arasında EUROPOL denen, mevcut ve genişleyecek Avrupa’nın dış sınırlarını koruyacak polis gücü oluşturmaktan başka, merkezi dijital bir kayıt sistemiyle iltica talebinde bulunanları fişleyecek ve 2003 yılında çalışmaya başlayacak EURODAC denen yeni ortak bir uygulamaya geçmek de yer alacak. Ortak bir vize uygulaması da bu kapsamda görülecek bir diğer önemli konuyu oluşturuyor.

Ancak zirve kararlarını beklemeden İngiliz Hükümeti, kaçakları ülke sınırları dışına çıkarmak için orduyu göreve çağırdı. Askeri havaalanları ve uçakları devreye girecek, İngiliz deniz kuvvetlerine ait savaş gemileri kaçak göçmen taşıyan gemileri avlayacak.

2001 yılı BM Sığınanların Statüsüne İlişkin Sözleşme’nin 50. yılı idi. 147 ülke de sözleşmeyi ve ona bağlı 1967 Protokol’ünü kabul etti. Ancak hak ve koruma görevleri belgelerde yazı olarak kaldı. Sözleşmenin, cezaevine konma, işkence bazan da öldürülme riski nedeniyle sığınmacıların geldiği ülkeye geri gönderilmemesi koruyucu kuralı gözardı edildi. 11 Eylül

saldırısından kısa bir süre önce çoğunluğu Afganlılardan oluşan 430 sığınmacı Avustralya karasularında bekletildi. 43 ü çocuk olan sığınmacılara Avustralya ve Endonezya hükümetleri sığınma hakkı tanımadı. Yeni bir dramın uzun süren bir başka yolculuğu başladı. 22 Ekimde de Avustralya'ya 400 sığınmacı taşıyan bir başka gemi battı ve çoğu Iraklı olan 350 kişinin öldüğü bir başka felaket yaşandı. Terörizme karşı mücadelenin, uluslararası gündemi ise sığınmacıların korunmasını değil hakların kısıtlanmasını içeriyor.

ULUSLARARASI KURULUŞLARDA TERÖRLE MÜCADELE ÇABALARI

BM de Güvenlik Konseyi, terörizmi önlemek ve yoketmek üzere devletlere yasal ve diğer önlemleri alma görevini veren 1373 sayılı kararnameyi kabul etti. Güvenlik Konseyi aynı zamanda Terörizme Karşı Savaş Komitesini de oluşturdu. Bu komite devletlerin gönderdikleri raporlardan mücadelenin seyrini izleyecek. Ancak BM İnsan Hakları Yüksek Komiseri Mary Robinson devletlere BM sözleşmesinde yazılı yükümlülükler çerçevesinde insan haklarına saygı göstermeleri gerektiği konusunda da uyarıda bulunulsun önerisinde ısrarlı oldu. Kulak asılmadı. İnsan hakları kamuoyu Bayan Robinson'un görev süresinin uzatılmamasını ikiyüzlülüğe ve çifte standarda karşı tavrı almasına bağlıyorlar.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Topluluğu (AGİT) da,terörizmle mücadeleye 11 Eylülden sonra gündeminin başında yer verdi. Aralık 2001 de Bükreşte katılımcı devletlerin kabul ettiği 'Terörizmle Mücadele Eylem Planı' nında; terörizm istikrara, özgürlük ve demokrasiye bir tehdittir. Bu nedenle devletler kendilerini ve yurttaşlarını terörizme karşı korumak görevi ile yükümlüdürler. Bu mücadelenin de özel önlemler gerektirdiği açıktır. Ancak aynı zamanda bu mücadelenin uluslararası insan hakları hukukuna tümüyle uygun olması gerekir, denmektedir. Bakanlar Konseyi Toplantısında da insan haklarının korunması AGİT'in güvenlik anlayışının temel dayanağını oluşturan politik-askeri, insani ve ekonomik üç boyutundan biri olduğu teyid edilmiştir. Bu bilgileri AGİT Demokratik Kuruluşlar ve İnsan Hakları Direktörü Gerard Stoudman'ın AGİT Haber Bülteninin 20 Nisan 2002 tarihli sayısında yayınlanan yazısından aktarıyorum. Yazıda uzun vadede terörizmle mücadele yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra özenle geliştirilmiş olan temel değerleri ve özgürlükleri de korumaktır denmektedir. Ancak gerçekte, bu söylenenlerin tamamen tersine bir uygulama yaşanıyor. Katılımcıları arasında ABD,AB ülkeleri, Kanada, Sovyetler Birliği eski Cumhuriyetleri, Doğu Avrupa yeni Devletleri'nin de bulunduğu ve toplam katılımcı sayısı 55 olan AGİT de'güçlünün yasaları' na ve 'güç gösterileri'ne karşı bir tepki göstermiyor. Aksine terörle mücadelede Bükreş Eylem Planı ve Bişkek Eylem Programı uyarınca Sekreteryaya bağlı terörle mücadele birimini çalıştırmaya başladı. Rusya Federasyonu AGİT Delegasyon Başkanı Büyükelçi ' Terörle Mücadele'nin Başkanlığın en önemli konusunu oluşturduğunu söylüyor. Portekiz'in AGİT dönem Başkanlığının en önemli olayı 12 Haziranda Lizbon'da yapılan ulusal ve uluslararası alanda terörizme karşı ortak yaklaşımların tartışıldığı ve BM, NATO, AB ve Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve diğer örgütlerin katıldığı toplantı oldu. 2002 yılı sonunda da bölge ve alt bölge kuruluşlarının katılacağı ve bilgi alışverişinin tartışmaların ve işbirliği ve uyum konularının görüşüleceği bir toplantı yapılması da planlanmış durumda.

İŞKENCE VE ABD'NİN KÜBA'DAKİ GUANTANAMO ÜSSÜ

Taliban ve El Kaide esirleri ABD askerleri ve istihbarat örgütleri tarafından kitle halinde toparlandığı sırada ABD'de Harvard Üniversitesi Hukuk Fakültesi profesörü ve insan hakları savunucusu şöhreti olan Alan Dershowitz'in: 'artık sözkonusu olmaktan çıkmış eski tekniklerin' sorgulamalarda kullanılabileceğine dair değerlendirmesi 5 kasım 2001 tarihli Newsweek dergisinde çıktı. 'Fiziki işkenceyi meşrulaştıramayız, bu Amerikan değerlerine aykırı olur.Fakat dünyanın değişik bölgelerindeki insan hakları ihlallerini kınamaya devam ettiğimiz için, terörizmi yenmede bazı düşünceleri açıklığa kavuşturmamız ve yöntemler geliştirmemiz gerekir. Örneğin bir mahkemenin onayı ile psikolojik baskılar olabilir. Böyle

bir girişim iki yüzölçü olsa bile bazı sanıkları daha az titiz müttefiklerimize nakledebiliriz. Bunun güzel bir şey olacağını kimse söyleyemez tabii.' Bu görüşler yayınlanırken binlerce savaş esiri ABD ordusu tarafından sorgulanmak üzere toplanıyordu. İşkencenin hiçbir koşulda uygulanmayacağı kuralını içeren BM sözleşmesi ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini gözardı eden bir anlayış açığa çıkıyordu. ABD vatandaşı olmayan savaş esirlerinin askeri mahkemelerde yargılanması kararı da aynı bağımsız ve adil yargılanma hakkını, savaş hukukunu ve Cenevre sözleşmelerini ihlal ediyordu. Zira bu sözleşmeler savaş bittiğinde, hakkında önceden işlenmiş bir savaş suçu ile adli bir suç isnadı olmaması koşulu saklı olmak üzere esirlerin salıverilmesini öngörüyor.

Ayrıca, Küba'daki Guantanamo üssüne taşınanların ellerine eldiven giydirilerek kelepçelenmesi, ağızlarının kapatılması, duymayı engelleyen kulaklık takılması, görmeyi bulanıklaştıran opak camlı gözlük takılması, kafalara kask geçirilmesi, yüzlere maske takılması, doğal ortamdan tümüyle tecrit eden giysiler giydirilmesi ve diz çöker durumda tutulmaları onur kırıcı, aşağılayıcı ve işkence uygulamalarıdır. G.W.Bush, bunlar okul çocukları değil katildirler, biz bu önlemleri yüksek değerler adına uyguluyoruz, biz onlara Usame Bin Ladin ve Taliban adaletinden daha adil olacağız diyerek uygulamaları savunmaya çalıştı. Guantanamo'daki kafes hücreler Nazi kamplarını anımsatmaktadır. Kızılhac Uluslararası Komitesi bu görüntülerin Cenevre Sözleşmelerine aykırı olabileceğini açıklamıştır. Biz de uygulanan yöntemleri zalimane ve dünya savaşları dehşetine geri dönüş olarak değerlendiriyoruz. Terörist olarak tanımlanmaları onların uluslararası hukukta belirtilen adil yargı, insani muamele, ve statü güvencelerini ortadan kaldırmaz. Yalıtılmış, basının izlemesi açısından bile ulaşılması zor bir askeri üste yapılacak olan bir askeri yargının güvenilirliği olamaz. ABD'de yeni düzenlenen askeri yargı kurumlarında yalnızca askeri yargıçlar bulunmaktadır. Ölüm cezası verebilmektedir. Duruşmalar kapalı olarak yapılmaktadır. Temyiz hakkı da BM İnsan Hakları Komiseri M. Robinson'un çabaları sonrasında kabul edildi. ABD'de yeni yasal düzenlemeler, terör eylemlerine doğrudan katılmayanları da cezaevine gönderme olanağı sağlıyor. Pentagon sözcüleri de açıklama yaparak bu uygulamaya destek verdiler. Bu yasalar geçmiş olaylara yönelik olarak da uygulanıyor.

11 Eylül sonrası gelişmeler AİHM'ni de zora sokacak. Davaların sonuçlanması uzun sürüyor. Çalışma ortamı ve kaynakları yeterli hale getirilmezse bu mahkemenin güvenilirliği azalabilir. ABD, Uluslararası Ceza Mahkemesine karşı duruşunu devam ettiriyor, vatandaşlarının kendi ülkesinin dışında başka bir mahkeme tarafından yargılanmasını kabul etmiyor. Terör kavramını alabildiğine genişleten ve terörle mücadeleyi dünya çapında planlayan ABD yargı alanını ve yetkisini daraltmaya çalışmaktadır. Uluslararası yargı kurumlarının savunulması insan haklarının bütünselliğinin ve yargının güvenilirliğinin sağlanması açısından yakın geleceğin en önemli çabası olacaktır.

İŞGAL EDİLMİŞ FİLİSTİN TOPRAKLARI VE İSRAİL'DE İNSAN HAKLARI TRAJEDİSİ

Afganistan operasyonundan sonra ABD'nin Irak'a müdahale edeceği tartışmaları sürerken Ortadoğu'da İsrail-Filistin savaş cephesi açıldı. Binden fazla Filistinli, yüzlerce İsrailli yaşamını yitirdi. Yirmi bine yakın insan da yaralandı. İsrail ordusu Filistinlilerin İntifada'sına ve intihar saldırılarına onları buldukları her yerde öldürmek, yaralamak, tutuklamakla yanıt verdi. İşgal edilmiş topraklardaki operasyonlarda işlenen cinayetlerin soruşturulması yapılamadı. Güvenlik adına Filistinlilerin evleri yıkıldı, köy ve kasabaları yerleşilemez hale getirildi. Dünya kamuoyu bir kez daha İsrail ordusunun Filistin topraklarını işgalinin terörle mücadelenin bir gereği olduğu teranelerini dinledi. Filistin Lideri Arafat'ın evinin kuşatma altına alınması da uluslar arası tepki sonucu kaldırılabilirdi. İsrail ordusunun ABD patentli F-16 ları, lazerli Apach helikopterleri ve güdümlü füzeleri Filistin halkının meşru mücadelesini

geriletemedi. Umutsuzluğun ve çaresizliğin ortamında gelişen ve sivil İsrail halkını hedef alan intihar saldırıları da yaşama hakkına yönelik suç oluşturmaktadır, savaşın tırmanmasına yol açmaktadır. Barış ve güvenliğin sağlanması adına insan hakları ihlal edildiği sürece bölgede barış ve güvenliğin olamayacağı açıkça gözükmemektedir. Bu nedenle işgal edilmiş topraklarda bağımsız ve yansız soruşturma gruplarının çalışmaya başlaması ve uluslararası gözlemci gruplarının oluşturulması en acil girişimler olarak gündeme alınmalıdır.

SONUÇ

Gelişmiş ülkelerde 11 Eylül'den sonra daha da etkili hale gelen yabancı düşmanlığı, ırkçı siyasetleri beslemekte, onları güçlendirmektedir. Irkçı siyasi partilerin oyları artmakta, aşırı sağ siyasetlerin etkinliği yayılmaktadır. Terörle mücadelenin küresel bir proje haline gelmesinden sonra ülkemizde de gözlemlediğimiz üzere, baskıcı rejimler, sorumlu oldukları ve insanlık suçu oluşturan vahim hak ihlallerinin güvenliğin sağlanması uğruna yapılabileceği propagandasını yoğunlaştırdılar. Ülkemizde, 11 Eylül'den hemen sonra 12 Eylül askeri darbesinin başsorumlusu Kenan Evren, ABD'ne ve AB'ne hitaben; 'İnsan hakları, İnsan hakları dediniz, işte sonuç ortada' diyerek tv kanallarında, 90 lı yılların Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar ile birlikte arz-ı endam eylediler.

Demokratikleşme çabalarını da önemli ölçüde gerileyen bu süreçte insan hakları uğraşı, kuşkusuz daha da zorlaşmıştır. Bu zorluğun da yegane çaresi insan hakları, demokrasi ve barış mücadelesini sürekli kılmak ve uluslararası boyutu da olan dayanışma ortamlarını geliştirmektir.

Güçlünün adaletini değil adaletin gücünü savunacağız.

*Yazı hazırlanırken Uluslararası Af Örgütü'nün 2002 yılı raporundan da yararlanılmıştır.